

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/46980

25 Temmuz 2014

Sayı : 64272063- 610 - 2229
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-46980)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 08.07.2014 tarih ve 43452547-120.00-186879 sayılı yazısı.

Antalya Milletvekili Sayın Gürkut ACAR'ın tarafıma tevcih ettiği 7/46980 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (3 Sayfa)

ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN GÜRKUT ACAR'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/46980)

Soru 1:

Kuzey Irak'tan çıkarılan petrolün Ceyhan'dan tankerlere yüklendiği ve petrol bedelinin de Türkiye Halk Bankası'na yatırıldığı yönündeki açıklamalarınız kamuoyuna yansımıştır.

Irak Merkezi Yönetimi'nin petrol satışını yapan ve aracılık edenleri uluslararası tahkime götürdüğü de bilinmektedir. Bu kapsamda;

- Kuzey Irak'tan çıkarılan petrolün Türkiye üzerinden satılması ve bedelinin de Türkiye Halk Bankası'na yatırılması konusunda Irak Merkezi Yönetimi'nin bilgisi ve onayı var mıdır?

Cevap 1:

Gerek Irak merkezi hükümetiyle gerekse de Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) yetkilileri ile yapılan görüşmelerde ülkemizin; IKBY petrollerinin Türkiye üzerinden pazarlanması hususunda Irak merkezi hükümetinin rızasının alınarak bütün tarafların yararına olacak şekilde üçlü bir işbirliğinin hayata geçirilmesini arzu ettiği ve bu süreçte kolaylaştırıcı bir rol oynayabileceği bildirilmiştir. Ülkemiz, Irak'ın tamamına olacak şekilde ortak bir mutabakata varılmasını teşvik etmektedir. Yapılan tüm işlemler Bağdat'ın bilgisi dahilinde, Irak anayasası ve Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı (ITP) Anlaşmasına uygun şekilde yürütülmektedir.

Soru 2:

Irak Merkezi Yönetimi'nin, Kuzey Irak'tan petrol taşınması ve satışını uluslararası tahkime götürdüğü doğru mudur? Türkiye, böyle bir çekişmede neden taraf olmaktadır? Varil başına 1 dolarlık gelir mi Türkiye'yi bu konuda harekete geçirmiştir?

Cevap 2:

Irak Petrol Bakanlığı, IKBY bölgesinden ülkemize petrol sevkiyatı sebebiyle 21 Mayıs 2014 tarihinde Uluslararası Ticaret Odası (ICC) nezdinde Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAS) ve Türkiye Cumhuriyeti aleyhine dava dilekçesini sunarak tahkim talebinde bulunmuştur.

Ülkemiz, petrol üretimi ve ihracatına ilişkin Ankara-Bağdat-Erbil arasında bir üçlü mekanizmanın tesis edilmesi, petrolün ihracatından elde edilen gelirin Irak Anayasası'na uygun bir şekilde taraflar arasında paylaşımının sağlanması konusunda gereken hassasiyet ve gayreti göstermiştir. Dün Irak'ın gelirlerini artıracak her türlü projeyi elinden geldiğince destekleyen ve Irak'ın kaynaklarının bütün Irak halkına ait olduğunu, elde edilen gelirin taraflar arasında adilane paylaşımının ise Irak'ın bütünlüğü açısından taşıdığı hayati öneme vurgu yapan Türkiye bugün de aynı pozisyonunu sürdürmektedir.

Tüm Irak petrolü ITP Anlaşmaları çerçevesinde sevk edilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak petrol alım satımı konusunda Bağdat veya Erbil ile herhangi bir Uluslararası Anlaşma yapılmamıştır. Firmaların yaptığı ticari anlaşmalar, sözleşmeler özel hukuk hükümlerine tabidir.

Soru 3:

Kuzey Irak petrolünün satışından sağlanan gelirin Halkbank'a yatırılmasının gerekçesi nedir? Halkbank'ı kim belirlemiştir? Söz konusu petrol gelirini çekme yetkisi kime aittir? Kuzey Irak Bölgesel yönetimi mi, Irak Merkezi Yönetimi mi yetkilidir?

Cevap 3:

Türkiye, bölgedeki mevcut siyasi gelişmeler dikkate alındığında Irak hidrokarbon kaynaklarının dünya pazarlarına açıldığı en güvenli kapılardan biridir. Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı 15 yıllık bir anlaşma çerçevesinde faaliyet göstermekte olup, Irak ile yapılan bu anlaşmada Irak'ın hangi bölgesinden çıkarsa çıksın petrollerin söz konusu hattan sevk edilmesi esastır.

Bu çerçevede, günlük 1.5 milyon varil kapasiteli Kerkük-Yumurtalık Ham Petrol Boru Hattı'nın tam kapasiteyle çalıştırılması hedefi doğrultusunda ister Irak'ın güneyinden isterse de kuzeyinden çıkarılsın, üretilecek petrolün gerektiğinde ilave kapasite tesis edilerek ülkemiz üzerinden pazarlanması arzu edilmektedir.

Kuzey Irak ile özel hukuk hükümleri çerçevesinde ticari nitelik taşıyan faaliyetlerimiz kapsamında ulusal ve uluslararası ticaret alanında tecrübesi kanıtlanmış olan Halkbank'ın süreçte görev almasının önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Petrol gelirlerinin nasıl tahsis edileceği hususu Irak Anayasası çerçevesinde belirlenmekte olup, bu konuya Türkiye'nin dâhil olması mevzu bahis değildir.

Soru 4:

Söz konusu petrol bedellerinin, Türkiye'nin cari açığına ne yönde etki edecektir?

Cevap 4:

Irak Cumhuriyeti ile Ülkemiz arasında Ağustos 2010 tarihinde yapılan anlaşmalar çerçevesinde Irak'ın 35 milyon ton/yıl "taşıt ya da öde" (ship or pay) yükümlülüğü bulunmaktadır. Diğer taraftan, ilgili anlaşmanın 4 üncü Maddesinde taşıma tarifeleri tespit edilmiş olup, boru hattının tüm kapasitesinin kullanılması halinde (petrolün gravitesine bağlı olmakla birlikte) yaklaşık olarak 192 milyon/yıl ABD Doları ilave taşıma geliri elde edilebileceği hesaplanmaktadır. Diğer taraftan, ham petrol fiyatları uluslararası piyasalarda belirlenmektedir. Bununla birlikte, artan ham petrol sevkiyatı hem Türkiye'nin hem dünyanın enerji arz güvenliğine olumlu katkıda bulunacaktır. Türkiye'nin Irak'a coğrafi yakınlığı ve ITP nedeniyle lojistik avantajı bulunmakla birlikte ham petrol piyasasının küresel niteliği göz önünde bulundurulduğunda işin doğası gereği kesin hesaplamalar yapmak mümkün olmamakla birlikte cari açığımıza olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

Soru 5:

Türkiye, Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi ile Irak Merkezi Yönetimi'nin uzlaşma sağlayamadığı bir konuda, çekişmeyi büyütecek tutumundan vaz geçecek midir? Bu süreç, Irak'ın toprak bütünlüğünü daha olumsuz etkilemeyecek midir? Türkiye, böyle bir sonu mu istemektedir?

Cevap 5:

Ülkemiz bugüne kadar izlediği ve izlemekte olduğu siyaset ile birleştiren bir yaklaşım içinde olmuş, Bağdat ve Erbil arasında süregelen sorunların bertaraf edilmesi ve taraflar arasında uyum ve uzlaşmanın tesis edilerek Irak'ın normalleşmesine daha fazla katkı sağlanması hedeflenmiştir. Ülkemiz bölgesel ayrım gözetmeksizin Irak'ta yürütmekte olduğu ekonomik faaliyetler ve üstlenmiş olduğu projeler ile Irak halkının hak ettiği ekonomik refah ve istikrarını artırıcı yaklaşımını devam ettirmektedir.

IKBY'den ülkemize petrol sevkiyatı hakkında Bağdat yönetiminin bilgisi mevcut olduğu gibi buradaki temel amaç Irak petrollerinin güvenilir bir güzergâh olan ülkemiz üzerinden dünya pazarlarına ulaştırılması ve mevcut durumda kapasitesinin çok altında çalışan ITP boru hattının

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN GÜRKUT ACAR'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/46980)**

tam kapasiteyle çalıştırılmasıdır. Sevk edilen petrol Irak'ın petrolü, petrolden elde edilen para ise Irak halkının parasıdır ve tasarrufu onlara aittir.

Irak önemli bir ticaret ortağımızı oluşturmakta olup, geçtiğimiz yıl 2012 yılına göre söz konusu ülkeye yapılan ihracatımız % 10 artış göstererek 11,9 milyar dolara ulaşmış, ihracat yapılan ülkeler sıralamasında Almanya'dan sonra ikinci sıraya yerleşmiştir. Yine geçtiğimiz yıl söz konusu ülkeden yapılan ithalat 149 milyon dolar seviyesinde gerçekleşirken ticaret hacmimiz 12 milyar doları aşmıştır.

Irak Hükümetiyle her daim iyi ilişkilerimiz devam etmektedir. Irak'ın her bölgesinde projelerimiz sürdürülmektedir. Bu çerçevede, Bakanlığımız ilgili kuruluşlarından Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO)'nın Irak'ta 2 adet doğalgaz ve 2 adet petrol sahasında (Badra, Missan, Mansuriye ve Siba sahaları) çalışmaları konsorsiyum dahilinde sürmektedir. Tüm bu projeler neticesinde TPAO, Irak'taki toplam 26 milyar \$'lık yatırım tutarı olan projeler içerisinde yer almakta olup bu miktar içerisinde TPAO'ya düşen pay 6 milyar \$'ın üzerindedir. Turkish Petroleum International Company (TPIC)'nin Irak Milli Petrol Şirketi SOC ile imzaladığı anlaşma kapsamında Rumeila sahasında 45 adet kuyunun açılmasına ilişkin büyük çaplı bir projeye imza atılmıştır. TPIC tarafından yapılan Rumeila saha çalışmaları aynı zamanda hacmi itibariyle Basra bölgesindeki en büyük projedir.